

Abstrakt

Sociální zabezpečení začalo historicky vznikat daleko spíše z potřeby zabránit sociálním nepokojům než z potřeby pomáhat lidem. Přestože se společnost vyvinula směrem k sofistikovaným nástrojům sociální politiky včetně sociálních služeb, všeobecné povědomí o jejich významu a jejich společenská prestiž jsou pořád velmi nízké. Tato práce si proto klade za cíl zviditelnit činnost pracovníků a dobrovolníků v sociálních službách a upozornit na problémy, se kterými se potýkají jak poskytovatelé sociálních služeb, tak jejich uživatelé i orgány veřejné správy.

První část práce se zabývá historickým vývojem institutů sociálního zabezpečení, který velkou měrou určuje i jejich současnou podobu. Druhá se již věnuje aktuálně platné úpravě sociálních služeb, která bývá odbornou veřejností označována za přímo revoluční. Zcela mění koncepci postavení uživatelů služeb z pasivních příjemců péče na aktivní činitele v řešení vlastní tíživé životní situace. Třetí část pojednává o nestátních organizacích a zejména pak těch neziskových, které k sociální oblasti neodmyslitelně patří jako nositelé hodnot občanské participace, osobní odpovědnosti, plurality zájmů a názorů, demokracie rozhodování, rovnosti a solidarity.

Aktuální situace sociálních služeb v České republice, přes řadu potíží, které se v ní objevují, více méně odpovídá současným evropským trendům. Existuje daleko větší nabídka druhů sociálních služeb než dříve včetně služeb sociální prevence a integrace. Důraz je kladen na jejich kvalitu prostřednictvím institutů registrace, inspekce či podmínek pro výkon činnosti v sociálních službách. Uživatel služeb je rovnocenným partnerem poskytovateli i orgánům veřejné správy. Organizace třetího sektoru včetně fenoménu dobrovolnictví po temném období druhé světové války a socialistického režimu navazují na svou silnou prvorepublikovou tradici a úspěšně se zapojují do poskytování sociálních služeb.